

Meg kell védenünk az iskolát!

Ezrek tüntettek a katolikus líceumért

Fotó: Nagy Tibor

„Ez nem politika. Itt az életünkről van szó! S az emberi élethez Istentől nyertünk jogot. Az önmagunk becsülete és a jövő nemzedékek sorsáért reánk háruló felelősség követeli, hogy jogaink védelmében tiltakozzunk ...” – idézte boldog emlékezetű Márton Áron püspök szavait Jakubinyi György gyulafehérvári római katolikus érsek a tegnapi délutáni tüntetésen, amelyre a történelmi egyházak főméltóságai, katolikus lelkipásztorok egész sora mellett Erdély szinte minden szegletéből érkeztek szimpatizánsok, hogy közösen követeljék a marosvásárhelyi Római Katolikus Teológiai Líceum helyzetének rendezését a szeptember 11-i iskolakezdés előtt.

Bodolai Gyöngyi

A megyeháza előtti parkba beszorított tüntetők ezúttal is példás fegyelmről tettek tanúbizonyságot az állig felgyeztetett csendőrök gyűrűjében, akik a tüntetést biztosították.

A több ezeres tömeg Oláh Dénessel, a Keresztelő Szent János Egyházközség plébánosával, a Maros-Küküllő egyházközség főesperesével közösen mondta el a Mia-tyánkot.

Bár nem szokásuk az utcákon és a tereken keresni az igazságot, az Erdélyi Római Katolikus Státus Alapítvány ismét az utcára kényszerült az igazságot keresni és mellette kiállni – hangzott el Jakubinyi György érsek beszédében. Abból kiindulva, hogy „a nevelés joga különösképpen megilleti az egyházat”, és ennek teljesítése terén nagy jelentősége van az iskolának, kérték 2014 januárjában, hogy a 40 éve törvényen kívül helyezett katolikus szellemiségű főgimnázium újraalakuljon abban

(Folytatás a 4. oldalon)

Aktuális

Adminisztratív hiba?

Antalfi Imola

A tegnapi esti tüntetés előtt pár órával tartott sajtótájékoztatót Marosvásárhely polgármestere. A katolikus teológiai líceum tüntetésig eskalálódott ügyét utolsó témaként vette elő, mintha csak ezzel is csökkenteni szándékozta volna az ügy jelentőségét...

Elmondása szerint az utca emberétől, azoktól a „jó” magyaroktól tudta meg a tüntetés hírét, akik barátilag figyelmeztették, hogy mire készül Marosvásárhely magyarsága. Ezt felháborítónak tartja. Mint ahogy azt is, hogy engedélyt senki nem kért a napokban, csak utolsó percben a tiltakozásra. De nem is ez a lényeg.

Dorin Florea kijelentette, a katolikus líceum létrehozásával kapcsolatos eljárás során „csak” egy adminisztratív hiba történt. A vétkes a polgármester szerint a főtanfelügyelő, aki annak idején azt állította, hogy rendelkezik az alapításhoz szükséges minden irattal a szaktárcától. De nem így volt – mondta. Nem győzte hangsúlyozni, hogy a polgármesteri hivatal „mindig barátságosan” viszonyult ehhez az ügyhöz. Ezért érthetetlen számára, hogy miként fajulhattak a dolgok odáig, hogy a diákok, szülők az utcára vonulnak, az egyház pedig igencsak agresszív módon hívja tüntetni az embereket. A polgármester, amikor a „barátságos” viszonyulásról beszél, mintha csak elfelejtene, hogy éppen a polgármesteri hivatal támadta

(Folytatás a 4. oldalon)

DORA OPTICS

A HÓNAP AJÁNLATA!

50%-os kedvezmény
A SZEMÜVEGLENCSEKRE
ha tőlünk vásárolja a keretet!

■ MAROSVÁSÁRHELY
Mărășești tér, 21 szám • Tel.: 0733-553.976
1918 Dec.1sugárút, 126 szám • Tel: 0265 250 475 • 0755 088 379

■ SZÁSZRÉGEN
Szabadság sugárút 12/2 szám • Tel: 0265-512.095 • 0733-553.971
Cardinal Alexandru Todea utca 25/A szám • Tel: 0728-908.856

■ NYÁRÁDSZEREDA
Tüzoltó utca, 1 szám • Tel: 0265-576 514 • 0733-553.973

DORA OPTICS.RO

■ RÉSZLETEK AZ OPTIKÁBAN

Ezrek tüntettek a katolikus líceumért

(Folytatás az 1. oldalról)

az épületben, amely az egyház tulajdonát képezi. Örömmel írták alá 2015-ben a tanügyminisztériummal azt a protokollt, amelyben megfogalmazódik, hogy Románia értéknek tartja az egyházi iskolák indítását, és megnyugvással vették tudomásul, hogy a 2015-ben meginduló Római Katolikus Teológiai Líceumba a szülők nagy számban és szívesen írárták be gyermekeiket.

„Ezért is állunk értetlenül néhány nappal a tanévkezdés előtt itt, ezen a téren. Hiszen Románia alkotmánya ugyanúgy garantálja a szabad iskolaválasztási jogot, ahogyan ezt egyházi törvénykönyvünk is megfogalmazza... Mi csak azt kérjük, hogy „...a törvényes keretek betartásával működhessen egyházi iskolánk. Az az iskola, amelyet szabadon választottak, választanak a szülők, amely iskolában biztosítva látják gyerekeik megfelelő nevelését.

Bízunk benne, hogy Románia kormánya, amely egyházi törvény-

könyvünket a katolikus egyház státusmódként fogadta el, amely az egyházi iskolákat értéknek tekinti, amelyek elfogadják a megyés püspök jogát egyházi iskolák létrehozására, a szülők jogát a szabad iskolaválasztásra, nem fog elmenni annak a közösségi akaratnak a folyamatos és most is történő kinyilvánítása mellett, hogy ennek az iskolának működni kell.

...Védenünk kell az iskolát, s mindenkit, aki az iskoláért küzd. Védenünk kell híveink jogait, hogy szabadon választhassák ezt az iskolát; az iskolába járó gyerekeket, akiknek nevelését szüleik ránk, az egyházi iskolára bízták; az iskola igazgatóját, akit immár 10 hónapja tiltanak el feladata végzésétől és az iskolában tanító tanárokat, akik egyházi engedélyünk elnyerésével itt teljesítik hivatásukat” – hangsúlyozta az érsek.

Elegük van a helyi szervek egymásnak ellentmondó cselekedeteiből és kijelentéseiből – mondta a szülők nevében *Kapás Barna*. Be-

csapva érzik magukat, mert nem tájékoztatták őket az iskola ellen indított perekben hozott végzésekről, elégük van a bizonytalanságból, hogy három nappal a tanévkezdés előtt tisztázatlan az iskola helyzete, miközben a szülők jóhiszeműen írárták gyermekeiket olyan osztályokba, amelyeket hivatalosan, az oktatási minisztérium engedélyével hirdettek meg. Felszólítják az összes illetékes intézményt, hogy azonnal korrigálják az iskola alapítása körüli hibákat, és adják meg gyermekeik számára az alkotmány biztosította jogot a tanuláshoz, megőrizve a családok egységét, testvért testvértől nem szétszakítva. Követelik, hogy a tanügyminisztérium kormányrendelettel vagy miniszteri rendelet formájában rendezze az iskola ügyét.

Követelik továbbá, hogy a tanügyminiszter hosszabbítsa meg a megbízott iskolaigazgató mandátumát, a tanárok további alkalmazását, az oktatás zavartalan működésének megkezdését, és kiálljanak Erdély minden magyar iskolájáért – hangozott el ezúttal is a szülők kiáltványa.

Az iskola diákjai nevében *Nagy Henrietta XII.* osztályos diáklány fogalmazta meg, hogy kénytelenek voltak korábban felnőni, mint ahogy szeretnék volna, és nem azért aggódnak, hogy nincs meg a nyári házi feladat, hanem azért, mert nincs meg az iskola. Elegük van abból, amit velük, diákokkal, szülőkkel, tanáraikkal cselekedtek, a csúfokodásból, a tehetetlenségből, diáktársaik kihallgatásából, ami arra a korszakra emlékezteti őket, amiről szüleik azt ígérték, hogy soha nem térhet vissza, de tévedés volt, mert sajnos visszatért. A Római Katolikus Teológiai Líceum diákjainak tanulni szeretnének, de nem polgárjogot, közigazgatási ismereteket és alkotmányelméletet, hanem az iskolai tantárgyakat, mert az érettségire akarnak készülni, nem az iskola bezárására.

Tanulni akarnak abban az iskolá-

A tanfelügyelőségnek nincs jogosultsága felszámolni az iskolát

A Maros Megyei Törvényszék augusztus 25-én kiközölte a Római Katolikus Teológiai Líceum cikluskezdő osztályaiba való beiratkozást megtiltó 70-es számú tanfelügyelőségi határozatot megsemmisítő ítéletét. A törvényszék megállapította azt, hogy a tanfelügyelőség határozatának indokolása hamis, nem fedi a valóságot. Az ítélet ellen felfolyamodvánnyal (recurs) lehet élni, amelyet legkésőbb szeptember 12-ig nyújthat be a pereszes tanfelügyelőség. A román szülők (Fiest Marius, Costea Ioan, Turdean Ana Maria, Boldea Laura Claudia) és a Marosvásárhelyi Muncipium által indított közigazgatási perben a felperesek a tanfelügyelőség 1385-ös, a Római Katolikus Teológiai Líceum létrehozó határozatának megsemmisítését kérték. Az 1769/102/2016-os dossziében a semmisséget kimondó 479/2017. sz. törvényszéki ítéletet 2017.06.13. óta nem közölték ki a peres felekkel. Ez azt jelenti, hogy egyelőre egyik ítélet sem jogerős, nincs hatással a líceum jelenlegi helyzetére. Még abban az esetben is, ha a tanfelügyelőség iskolaalapító határozatát jogerősen megsemmisítik, szükség lesz egy újabb peres eljárásra, amelyik kimondja a líceum megszüntetését, és rendelkezik sorsáról. Amennyiben a Maros Megyei Tanfelügyelőség jogosulatlanul hozta létre az iskolát, pont úgy arra sincs jogosultsága, hogy felszámolja, feldarabolja a sokak által védelmezett Római Katolikus Teológiai Líceumot! Ha jogalap nélkül ezt mégis megteszik, akkor az elkövetőket hivatali hatalommal való visszaéléért büntetőjogi felelősség terheli.

Dr. Kincses Előd ügyvéd

ban, amelyet választottak, és amelyről azt hiszik, hogy senki nem veheti el tőlük. Ami velük történik, olyan, mint egy büntetés, újabb megújabb nyaklevesekkel, és nem tudják, hogy miért büntetik őket.

Kit zavar, kinek szúrja a szemét, kinek ártott a 400 diák, aki tanulni szeretne, kinek érdeke, hogy az ő

rovásukra bizonyítsa be, hogy lehet zárni egy magyar iskolát? Kik vagytok ti? – tette fel a kérdést, majd kijelentette, hogy igenis félnek az iskola bezárásától, de nem fognak visszalépni, mert a saját iskolájukba akarnak járni, ahol hétfőn el kell kezdődjen a tanítás – mondta többek között a végzős osztályba lépő diáklány.

A tüntetés zárásaként az erdélyi történelmi egyházak vezetői, Kató Béla református püspök, Jakubinyi György gyulafehérvári római katolikus érsek, Gyerő Dávid, a Magyar Unitárius Egyház főjegyzője és Papp Noémi evangélikus lelkész mondott áldást az iskolára. Ezt követően Kilyén Ilka műsorvezetővel közösen mondták el a jelenlevők Reményik Sándor Templom és iskola című versét, majd a himnuszok eléneklésével ért véget a tüntetés, amelynek résztvevői Holló László, a státus alapítvány elnökeinek felhívására fegyelmezetten távoztak a helyszínről.

Fotó: Karácsonyi Zsigmond és Nagy Tibor

Sajnálatos, hogy ma is a felekezeti oktatás biztosításáért kell küzdenünk

„Látszólag megszűnt a kommunizmus Romániában, azonban annak szelleme különböző formákban tovább kísért. Sajnálatos az a tény, hogy 70 éve, azt követően, hogy Márton Áron a felekezeti oktatás megteremtéséért szállt síkra, ma ott tartunk, hogy újból és újból harcolnunk kell az anyanyelvű oktatás biztosításáért” – fogalmazott Márton Árpád, az RMDSZ Kovászna megyei parlamenti képviselője kedden, szeptember 5-én napirend előtti politikai nyilatkozatában a képviselőház plénuma előtt. A székelyföldi törvényhozó a marosvásárhelyi római katolikus iskola ügyében szólalt fel, nehezítve azt, hogy egy héttel az iskola-kezdés előtt még mindig bizonytalan azoknak a diákoknak a helyzete, akik ebbe az iskolába iratkoztak.

„Éppen ezért szerdán, szeptember 6-án Márton Áron utódja, a római katolikus érsek ismét tüntetni kényszerült hívni mindazokat, akik nem értenek egyet a nemrég újra létrehozott katolikus líceum megszüntetésével” – hangsúlyozta Márton Árpád képviselő.

„Minderre azért van szükség, mert egy ügyészfenyegetéssel, zsarolással mindenáron meg akarják szüntetni az iskolát. Nem hiába mondjuk tehát, hogy Románia nem jogállam, a vallásszabadság, az emberi és kisebbségi jogok pedig csak papíron léteznek, hiszen azok szegik meg elsőnek a törvényt, akiknek biztosítaniuk kellene az alkalmazását” – nyomatékosította a székelyföldi parlamenti képviselő politikai nyilatkozatában.

Magyarország külgazdasági és külügyminisztériuma bekérte a román nagykövetet

A marosvásárhelyi iskolaügy miatt tegnap berendelték a Külgazdasági és Külügyminisztériumba (KKM) Románia magyarországi nagykövetét, Marius Gabriel Lazarcát.

Magyar Levente, a tárca parlamenti államtitkára újságíróknak elmondta: a nagykövettel azt közölték, megdöbbenéssel állnak az előtt, hogy Szijjártó Péter miniszter bukaresti látogatása után egy nappal a román hatóságok egyértelművé tették, hogy a marosvásárhelyi magyar katolikus líceum működését felfüggesztik. Az államtitkár szavá tette azt is, hogy a döntésről nem tettek említést korábban a romániai látogatáson lévő magyar külügyminiszternek.

Szerinte a líceum működésével kapcsolatos döntés több száz magyar családot hoz lehetetlen helyzetbe néhány nappal a tanév kezdete előtt.

Magyarország a döntést a katolikus egyház, a magyar kisebbségek, a gyermekek, az érintett családok és a romániai restitúciós folyamat elleni támadásként értékeli. Rendkívül barátságtalan és súlyos lépésről van szó Románia részéről – közölte.

Az államtitkár elmondta: a magyar kormány úgy döntött, határozatlan ideig felfüggeszti Románia különböző nemzetközi szervezetekbe, például az OECD-be való jelentkezésének támogatását, holott korábban erre ígéretet tett. Elmondta, Románia OECD-tagságáról szeptember 8-án lesz szavazás, a tagsághoz minden tagállam szavazatára szükség van.

Felszólította a szomszédos államot arra, hogy haladéktalanul, a legrövidebb időn belül oldja meg a marosvásárhelyi magyar oktatás ügyét. (MTI)

Adminisztratív hiba?

(Folytatás az 1. oldalról)

meg elsőként a közigazgatási bíróságon az Unirea és a Bolyai líceumok osztályainak átcsoportosítására vonatkozó határozatot. Mint ahogy azt is, hogy a közel két éve húzódo botrány során tanárokat, szülőket és diákokat idéztek be a korrupcióellenes ügyészségre. Mintha azt sem tudná, hogy a tanácsban elbukott a legutóbbi, a helyzet megoldására irányuló próbálkozás is. Vagy mintha nem az orra előtt, a Győzelem téren tiltakoztak volna napokon át a szülők. És mintha nem ismerné a Státus Alapítvány és a polgármesteri hivatal közötti szerződés tartalmát, miszerint, ha nem jön létre vagy a szerződés futamideje alatt megszűnik a katolikus líceum, az a bérleti szerződés felbontásához vezet. Ha oly barátságosan, jóhiszeműen kezelte volna a polgármesteri hivatal a katolikus líceum ügyét, akkor nem fájul tüntetésig a helyzet, Dorin Floreának pedig nem kellene arról beszélnie, hogy ismét „etnikumközi lőtérre” változik Marosvásárhely, sőt, egyenesen „vallásháború” helyszínévé. És arról sem, hogy esetleg egy, már jól ismert, politikusok (vajon kire gondolt? – erre vonatkozó kérdéseinkre ugyanis nem választolt) által kialakított forgatókönyv alapján szítják az etnikai feszültséget Marosvásárhelyen, amiből „a szekuritáté kerül ki megerősödve”.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Bodolai Gyöngyi

Átadták az Európai Polgári Díjat

Az Európai Polgári Díjjal elismert Szilárd István címzetes egyetemi tanár, tudományos főtanácsadó, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara Migrációs Egészségügyi Programjai vezetője beszél a díjátadón a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvosi Karának és Gyógyszerész Karának tanévnyitóján Pécsen 2017. szeptember 3-án. Szilárd István professzorral 2016. július 27-i Harmónia-összeállításunkban közöltünk interjút a migrációs egészségügyről *A szívemhez közelálló program* címmel.

MTI-fotó: Sóki Tamás

Fehérjemódosulatok vizsgálata

Az immunrendszer kóros működését, daganatos áttéteket és a Parkinson-kór hátterében álló fehérjemódosulatókat is vizsgálhatják az ELTE kutatói egy új röntgen-krisztallográfiai berendezéssel – olvasható az intézmény közleményében.

A fehérjefunkció és a kölcsönható fehérjehálózatok jobb megértéséhez a betegségekkel összefüggő fehérjevariánsok és a fehérjemódosulatók megváltozott szerkezeti-kölcsönhatási tulajdonságainak feltérképezése a fő célja az ELTE TTK Kémiai Intézetében zajló kutatásnak, melyhez pályázati támogatásból szerezhethet be speciális érzékenységu modern műszert az intézmény.

A több mint 235 millió forintos

fejlesztés révén egy olyan, Magyarországon egyedülálló érzékenységgel rendelkező új röntgen-krisztallográfiai berendezést szereznek be, amely lehetőséget biztosít biológiailag aktív vegyületek és bio-makromolekulák szerkezetének atomi részletességű felderítésére, lehetővé téve meghatározó kölcsönhatásainak feltérképezését is. Ezen információk felhasználásával, a kölcsönhatások finomhangolásával az anyagok fizikai, kémiai vagy biológiai tulajdonságai alakíthatók, tervezhetők.

A projekt keretében alkalmazott vizsgálati módszer a molekulák szerkezetének felderítésén kívül, köztük létrejövő kölcsönhatások erősségéről, irányairól és minőségéről is atomi szintű információt szolgáltat, lehetővé téve ezek mé-

lyebb megértését. A projekt interdiszciplináris kutatásokat fog össze. Az ismertetés szerint a kutatás egyik fő célja a fehérjefunkció és kölcsönható fehérjehálózatok jobb megértése, betegségekkel összefüggő (például immunrendszer kóros működése, daganatos áttétek, Parkinson-kór) fehérjevariánsok és fehérjemódosulatók megváltozott szerkezeti-kölcsönhatási tulajdonságainak feltérképezése. A legkorszerűbb technológiával rendelkező mérőműszer elősegíti a vizsgálható minták körének kibővítését, új projektek indítását az alap- és alkalmazott molekulászerkezet-kutatás terén egyaránt.

A projekt a Széchenyi 2020 program keretében valósul meg 2017. július 1-2020. június 30. között. (MTI)

Történelmi jelentőségű immunterápia

Történelmi jelentőségűnek nevezett immunterápiát engedélyezett a leukémia egyik fajtájának gyógyítására az amerikai élelmiszer- és gyógyszerfelügyelet (FDA).

Az „élő gyógyszernek” is nevezett új immunterápia lényege, hogy a betegből vérével segítségével nyert T-sejteket, az immunsejtek egyik fajtáját génmódosítás révén mesterségesen konstruált felismerő receptorral (kiméra antigén receptor, CAR) látják el, és visszajuttatják a páciensbe. Az egyébként vírusokkal fertőzött sejtek elpusztítására szolgáló T-sejtek a receptor segítségével felismerik és megsemmisítik a rákos sejteket, és a szervezetben szaporodásnak indulva hosszú időn, akár hónapokon, éveken át képesek harcolni a rosszindulatú sejtek ellen.

A Kymriah nevű, augusztus 30-án engedélyezett terápiát a gyermekori B-sejtes akut limfoid leukémia (ALL) kezelésére szánják, 25 éves korig lesz elérhető – az év végére már 32 egészségügyi központban szerte az Egyesült Államokban – visszaeső vagy olyan betegek számára, akiknél más kezelés nem bizonyul hatásosnak. Amerikában évente több mint háromezer gyerek és fiatal betegszik meg akut limfoid leukémiában, és bár többségük túléli, 15 százalékuk visszaesik.

A Novartis gyógyszergyár és a Pennsylvania Egyetem kutatólaboratóriuma által kidolgozott sejterápia meglehetősen költséges, 475 ezer dollárba kerül – bár az egyes pácienseknél alkalmazott csontvelő-átültetés félmillió dollárnál is drágább. A gyógyszergyár azonban közölte, ha az eljárás egy hónapon belül nem hoz eredményt, akkor nem számlázza ki a kezelés árát.

Az egyik kulcsfontosságú, 63 beteggel végzett klinikai kísérlet során

a résztvevők 83 százalékánál mutatkozott javulás a CAR T-sejteknek köszönhetően. A kezelés sikerének tartóssága azonban egyelőre bizonytalan – néhány páciens állapotában visszaesés következett be pár hónappal később –, de még így is nagyobb arányban léptek a javulás útjára a betegek, mint más eljárásoknál. Az elsőként kezelt gyermek, egy már-már haldokló kislány öt éve rákmentes.

Szakemberek ugyanakkor figyelmeztettek a sejterápia mellékhatásaira is, amelyek igen komolyak, akár életveszélyesek is lehetnek. Kialakulhat például citokinfelszabadulási szindróma, amely magas lázzal, vérnyomásproblémákkal, súlyos esetben pedig szervkárosodással járhat. Mindezek kifinomult ellátást igényelnek, anélkül, hogy gátolnák a rák elleni küzdelem sikerét. A módszer szakemberek szerint teljesen eltér az eddig alkalmazott immunterápiás gyógyszerektől. „A páciensek saját sejtjeinek újraprogramozásával új határt léptünk át az orvostudományban” – fogalmazott Scott Gottlieb, az FDA főigazgatója. „Figyelemre méltó módszernek” nevezte az engedélyezett eljárást Mikkael Sekeres, az Amerikai Hematológiai Társaság képviselője is, mindazonáltal figyelmeztetett, hogy a Kymriah „nem csodaszor”.

Kutatók arra számítanak, hogy a CAR T-sejtes terápiát más betegségek esetén is tudják majd használni. A Kite Pharma egy agresszív limfóma, a Juno Therapeutics pedig a vérrák egyéb formái, köztük a mielóma multiplex elleni változatot akar engedélyeztetni.

Tudósok dolgoznak a rák egyéb formái, például az agy- és az emlő-daganat, valamint a hasnyálmirigyrák elleni CAR T-sejtes terápián is, de ez nehezebb feladat. (MTI)

Önkéntes orvosok Erdélyben

Befejeződött a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat idei májusi erdélyi gyógyító körútjának az összesítése. A szervezet önkéntes orvosi kórházban, iskolákban, óvodákban szűrtek, vizsgáltak és gyógyították a rászoruló gyermekeket.

Idén májusban a gyógyító körúton 32 orvos és egészségügyi szakember vett részt, akik Székelyudvarhelyre, Csíkkarcfalvára, Csíkmadarásra, Csíkrákosra, Gyimesbükkre, Kápolnásfaluba, Csíkszentmihályra, Csíkcsicsóba, Csíkszentmártonba és Csíkszeredába látogattak el.

Az orvoscsoporthoz csecsemő- és gyermekgyógyászok, gyermekneurológusok, gyermek-fül-orr-gégészek, gyermekszemészek, fogorvosok, szülész-nőgyógyászok, gyermekurologusok, aneszteziológusok, mentőápolók és szakorvosjelöltek vettek részt.

Orvosaik közel 6000 vizsgálatot

végeztek egy hét alatt, és 32 gyermek esetében javasoltak magyarországi kivizsgálást, gyógykezelést vagy műtétet.

A szemészeti szűrővizsgálatok alapján 40 gyereknek írtak fel szemüveget, ebből a szolgálat a családok nehéz anyagi helyzete miatt 31 szemüveg elkészíttetését vállalta

a csíkszeredai és a székelyudvarhelyi kollégák végzik el, akikkel az NGYSZ jó szakmai kapcsolatot ápol.

A nőgyógyászati szűrőkamion fenntartását a Waberer's International Zrt. biztosítja, ők végzik a műszaki karbantartást, szervizelést is.

A Gyermekmentő mozgó fogorvosi buszában dolgozó önkéntes fogorvosok idén Kápolnásfaluban a Kriza János Általános Iskola 181 hátrányos helyzetű tanulója számára végeztek szűréseket, kezeléseket.

A szakemberek itt közel 100 gyermeknek kezelték a fogait, amelyek között volt foghúzás, tömés, fogkö-eltávolítás, illetve barázdázás is.

Véleményük szerint az itteni gyermekek fogazata nagyon rossz állapotban volt, szinte minden gyermeknél több szuvas fogat találtak. Ennek fő kiváltó oka a fogmosás hiánya volt, ezért az ő esetükben a fogorvosok különösen nagy hang-

magára, aminek értéke 600.000 Ft volt.

Ismét a csoporttal tartott a Gyermekmentő nőgyógyászati szűrőkamionja, melyben az önkéntes orvosok 348 nőgyógyászati szűrést végeztek el Csíkszentmártonban az egy hét alatt.

A citológiai leletek Magyarországon készültek el augusztus végén. Két esetben derült fény súlyos elváltozásra/betegségre, ahol esetlegesen műtéti beavatkozásra lesz szükség, 20 esetben gyógyszeres terápia javasolt. Mindez mutatja, milyen fontos a megelőzés, vagyis a rendszeres szűrővizsgálat. A szükséges műtéteket, gyógykezeléseket

súlyt fektettek a felvilágosításra, a helyes fogmosási technika elsajátítására és az egészséges táplálkozás ismertetésére. A kezeléseket végén minden gyereket fogkefével és fogkrémmel ajándékoztak meg.

A csoport utaztatásában az OTP Bank, a Mercedes-Benz Hungaria Kft., és az Oracle Hungary Kft. volt segítségükre.

Az orvoscsoporthoz látogatásával egy időben idén is sor került a hagyományos Buzánszky Jenő Erdélyi Focikupa mérkőzéseire Csíkszentdomokoson május 18-19-én, melyet a korábbi években a legendás Aranycsapat utolsó élő tagja, a Gyermekmentő Szolgálat Sportbizottságának volt elnöke, Buzánszky Jenő vezetett. Halála után az ő tiszteletére a sporteseményt Buzánszky Jenő Erdélyi Focikupának nevezték el. A verseny selejtezőjébe 12 körzetből 84 csapatban több mint 500 gyermek nevezett be.

A 11-12 éves korosztályban a csíkszeredai csapat, míg 13-15 évesek között Szováta csapata győzelmeskedett. Az utóbbi csapat a Városligeti Gyermeknap OTP Bank Gyermeknap Focikupán a nagyobb korosztályban szintén nyertesként került ki.

A Gyermekmentő Szolgálat önkéntes orvosi és fogorvosi legközelebb október 8-13. között utaznak Erdélybe a szolgálat egészségügyi programja keretében.

Gyémánt oklevél Hol kezdődik az ember?

A titokra voltam kíváncsi a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem 1957-ben végzett hallgatóinak hatvanéves találkozásán, amelyen az egyetem gyémánt oklevelét vehették át. Mi tartja őket életben a 80-on túl, és mi tart egyeseket még mindig a pályán, holott ifjúkorukat megtépázta a háború, majd az azt követő nélkülözés; megélték az államosítás, a kisajátítás okozta családi tragédiákat, és egyesek a kulákság bélyegével járták ki az egyetemet. Azt reméltem, hogy szavaikból fény derül hosszú, tartalmas életük rejtélyére.

Bodolai Gyöngyi

Az 1957-es évfolyam

A hűvös szeptemberi reggelen az egyetem épülete előtt gyülekeztek, egyedül vagy életük társa, gyermekük kíséretében. Mivel a hajdani 140-ből (104-en az általános orvosi, 36-an a gyermekorvosi karon végeztek) 20 résztvevőre számítottak, egy kicsi szemináriumi terem volt a találkozó helyszíne. Az 1957-es történelmi évfolyam hallgatóit az egyetem híres első generációs tanárai is oktatták még, olyan tudással tarisznyálva fel őket, ami biztos alapot jelentett szakmájuk gyakorlására. *Dr. Barabás Dénesné dr. Páni Éva* csíkszeredai szemész főorvos osztott meg egy korábbi élményt kedvenc tanárak, a már személyi ápolására szoruló *dr. Miskolczy Dezső* professzornál tett budapesti látogatásáról. Megbecsült professzoruk nagy örömmel és szeretettel fogadta, sőt írásban is megköszönte, hogy egykori hallgatója felkereste, hiszen legszebb éveit a marosvásárhelyi egyetemen töltötte – írta a levélben.

Mintha hídon állnék, amely nemzedékeket köt össze – öntötte szavakba gondolatait *dr. Nagy Előd* rektorhelyettes, aki a találkozó résztvevőit köszöntötte. Elmondta, hogy azt a nehéz korszakot, amely az 1956-os eseményeket követte, ő már csak *dr. Bárány Ferenc* könyvéből ismeri. Legendás idők voltak, amelyet a nagy elődök önfeláldozó munkája fémjelez, és az egyetem akkori végzősei büszkén vállalták hovatartozásukat. Köszöntőjében megjegyezte, hogy az oktatás feltételei mára sokat javultak, de az önállóságtól megfosztott magyar tagozat emberi erőforrásainak apadása nehéz helyzetet teremt.

Mivel volt tanáraik közül csak egy van még életben, aki fizikai állapotára hivatkozva nem lehetett jelen, *dr. Dienes Sándor*, a marosvásárhelyi professzorok doyenje vállalta a tanár szerepét. Beszédének alaptémája az élet volt, az egyetlen és legfőbb kincsünk a fogantatástól az utolsó életjelek eltűnéséig. Az a csodálatos valami, ami „az anyagnak egy sajátossága, szerkezetének következménye”, és olyan, mint a mosolygás, ami nem választható el az ajaktól. Meghatározása az életjelenségekből lehetséges, mint a pulzus, a légzés, a mozgás, a gondolat, a memóriaközpontba beépített tudás, illetve annak gyakorlati használata. A mozgás fontos életjelenség, ami energiát szabadít fel, és segít megőrizni a szervezetben a kalciumot – biztatta a jelenlevőket. Beszélt arról, hogy az egyéni élet a genetikai tényezők mellett 80 százalékban az

életmódtól függ. Szólt a gondolkodás, a memória kiépítésének fontosságáról, arról, hogy Mátyás Mátyás professzor hogyan vezette rá a kóriszmzés lényegére, idézte a nagy erdélyi művészek gondolatait az életről, végül Shakespeare Hamletjéből vett mondattal zárta beszédét: „Több dolgok vannak földön és égen,/ Horatio, mintsem bölcs elmétek/ Álmodni képes”.

A hivatást nem tudják abbahagyni

Mielőtt átvették volna a gyémánt oklevelét, a találkozás kilenc résztvevője életéről, pályájáról számolt be. Bár tanulmányait anyanyelven végezték, ők voltak az első évfolyam, akik közül alig néhányan kaptak állást magyar vidéken, a többséget a Kárpátokon túlra helyezték, ahonnan nehéz volt a visszatérés, és néhányan ezért választották a külföldre való kitelepedést. Végül a legtöbben a Székelyföld településeire állapodtak meg, ahol körzeti általános orvosként, gyermekorvosként, üzemorvosként gyógyítottak, mások belgyógyászatra, szemészetre, fül-orr-gégészetre, radiológiára, laboratóriumi orvosnak szakosodtak, ketten megszerzték az orvostudományok doktora címet. A találkozáson munkájuk szeretetéről vallottak elsősorban, arról, hogy hivatásukat nehezen, egyesek 80 éven felül sem tudják abbahagyni. A gyógyító munkából származó elégtétel mellett a család, a gyermekek, az unokák jelentették és jelentik egyre hangsúlyosabban az életet örömforrást. Bár volt, aki szívesen emlékezett, már nem elsősorban a diákkori élményekre, sokkal inkább a gyermekek, unokák sikereire tevődött a hangsúly.

Ezzel kezdte beszámolóját *dr. Balla Árpád* székelyudvarhelyi gyermekgyógyász főorvos, az orvostudományok doktora, a 60 éves találkozó egyik fő szervezője, akinek műszaki végzettségű két gyermeke a művészetek területén is sikeres. Balla Árpád érdemdiplomával végezte tanulmányait, 42 éven át osztályvezető főorvosként dolgozott, igazgatta a székelyudvarhelyi kórházat és a járóbeteg-rendelőt, állt az Egészségügyi Líceum élén (fizetés nélkül), tanított 22 éven át, és közben értékes tudományos munkát fejtett ki. Doktori dolgozatát a magnéziumnak a csecsemőkori rachitisben betöltött szerepéről írta, számos tudományos előadást tartott és dolgozatot közölt. Létrehozta a Pápai Páriz Ferenc Alapítványt, amely 2000-tól az Erdélyben tudományos munkát végző orvosokat, gyógyszerészeket, biológusokat díjazza, és a családorvosok számára évente egy továbbképző tanfolyamot szervez, amelyen húsz év alatt több mint 4.000-en vettek részt. Már a kezdetektől tevékeny szerepet vállalt az EME Orvostudományi és Gyógyszerészeti Szakosztályának vezetésében és munkájában, a helyi Rotary klub alapító elnöke, kitüntetések se szeri, se száma.

Jelmondata szerint az ember ott kezdődik, ha valamit alkot. Munkásságát illetően arra a legbüszkébb, hogy a százéves gyermekosztályon, amely-

nek vezető főorvosa volt, nem a betegséget, hanem a beteget kezelték elsősorban, és sikerült otthonossá tenni a kórházat, hogy a beutaltak megfélekedzenek betegségükről.

– Valami hajtott, de sosem tudtam, hogy ez az erő honnan ered, mondja a több mint 60 tudományos ülésszak szervezője, társszervezője.

Kollégája, *dr. Záborszky Ferenc* bevallotta, hogy diákkorában, amikor nem elsősorban a tanuláson, hanem a tréfán, szórakozáson járt az esze, zavaróan hatott rá Balla Árpád korán megmutatkozó szervezőkészsége, amit ma egészen másképpen értékel. Ő maga is rájött, hogy a marosvásárhelyi egyetem végzőseként a legjobbnak kell lennie. Ezt érezte első-

lett él, akiről büszkén mondja, hogy a Partiumi Keresztény Egyetem oktatója.

– Jó évfolyam volt, sok szép évet töltötünk együtt, kedves, szép ez a találkozás – mondott köszönetet a szervezőknek *dr. Gámpé P. Margit*, aki néhány évi hányódás után laboratóriumi orvosként dolgozott, és aranyos két lányukra büszke.

Dr. Páll Ildikó Máramarosban körorvosként kezdte a pályát, Kolozsváron volt rezidens, majd a máramarosszigeti gyermekorvosban dolgozott, a vöröskeresztes iskolában tanított. Szerencsésnek érzi magát – hangsúlyozta –, mert soha nem tapasztalt hátrányos megkülönböztetést, mindig megbecsülték, többször ki akarták nevezni vezetőnek, de nem fogadta el. Legnagyobb szerencsének a gyermekeit tartja, akiknek jó szakmája van, s az unokája rendezést tanul Bukarestben. Nyugdíjasként hobbija a festés, rajzolás, szárítottvirág-kompozíciók készítése, és láthatóan a versek, hiszen kettőt is hozott ajándékba volt évfolyamtársainak. Élettapasztalatait Váci Mihály soraival foglalta össze:

„Nem volt könnyű élni./ Nem is lesz sosem./ De érdemes volt./ Mindig érdemes lesz./ Hiszem.”

A brassói születésű *dr. Wotsch Gyula* már régen sepsiszekinek érzi magát. Érdemdiplomával hatvan évvel ezelőtt Gidófalvát választotta, ahol hat évig volt körorvos, majd üzemi orvosként dolgozott a sepsiszentgyörgyi textil- és a dohánygyárban, később körzeti rendelőben, majd fizioterápia szakos feleségével együtt magánrendelőjükben. Tíz éven át vállalta a szabadságra menő kollégák helyettesítését. Két lányuk van, és már születnek a dédunokák is, ő pedig arra büszke, hogy gyermekei, unokái közül egy sem ment el külföldre, és 85. születésnapján hiánytalanul jelen lesz a nagy család.

Az élet értelme a munka és a család

– mondja érdeklődésemre *dr. Kozma Klára* gyermekorvos, aki Balatonfüreden dolgozik. Férjével, aki ugyancsak gyermekorvos, Marosújváron kezdték a pályát. 1983-ban települtek át Magyarországra, ahol 1998-ban ment nyugdíjba, de azóta is visszahívják iskolaorvosnak.

– Jó volt nosztalgizálni – jegyzi meg, majd érdeklődésemre hozzászól, hogy nagy elégtétel, boldogság volt és marad számára, amikor sikerül egy-egy gyermeket meggyógyítani.

– Férjemmel együtt szenvedélyesen szeretjük a szakmánkat. Szemész főorvosként az ötvenéves szemészeti osztályt vezetem Csíkszeredában, a férjem ideggyógyásztként dolgozott. Sok külföldi tanulmányúton jártam, bevezettem a műlencse beültetését Csíkszeredában. Mindig arra törekedtem, hogy jó édesanya, jó feleség legyek, és a szakmában is helytálljak. A megértés sohasem hiányzott a másik iránt, s az együttérzés vezérelt emberként és orvosként is. Az élet titka megérteni, kiegészíteni egymást, tisztán élni, jól gondolni, jól cselekedni – mondja *dr. Barabás Páni Éva* szemész főorvos, aki büszke arra, hogy mindkét gyermekük orvos lett.

Hogy van-e titok, vagy mindnyájan ismerjük a hosszú élet receptjét, csak éppen nem sikerül betartani, a 60 éves találkozóra érkezett orvosok szavait olvasva önökre bízom a döntést.

Őszi-téli színlecke

Lassan vége a nyárnak, ezért itt az ideje előkészítenünk a melegebb ruhákat. Nézzük át szekrényünket, mit tudunk még használni, és szerezzünk be pár új, divatos darabot, ami jól illik a stílusunkhoz és a már meglévő ruháinkhoz is.

Casoni Szalasi Ibolya divattervező

Mielőtt megnéznénk részleteiben, hogy mi is lesz a divat a 2017–2018-as őszi-téli szezonban, először tekintsük át a legdivatosabb, a leggyakrabban előforduló színeket.

Míthogy az utóbbi időben a divat minden területén a természetességre való törekvés a „menő”, idén a divattervezők a hideg szezon legkedveltebb színeit is a természetből merítették.

Az első helyen a morajló tenger hullámainra emlékeztető mélykék erős, élénk, ugyanakkor nyugalmat árasztó árnyalata áll, mely mind magára, mind egy együttes alapszíneként is kitűnően mutat. A leggyakoribb színtársítások: a mélykék

arannyal, liláspirossal, korallszínnel, bordóval és szilvakékkel.

Ehhez képest világos, kontrasztos szín a tompa, semleges világos rózsaszín, melyet már ismerünk az előző szezonból. Ez a színárnyalat játékos könnyedséget sugall, ezért nem okvetlenül fontos, hogy könnyű, vékony anyagokból készüljenek az ilyen színű ruhadarabok. A vastagabb szövet, vagy kötött anyagok is lengéne mutatnak ebben a színben. Fehérrel, csipkével, antraciszürkével vagy barnával társítva még elegánsabb.

A visszafogott színskála ellenére az ideji hideg szezonban az élénk színek is helyet kaptak, a gránátalmaszín és a piros más árnyalatai is divatosak.

A gránátalmaszín a nevét a hasonló nevű grenadinszörpről kapta, mely egy különleges, mondhatni lilásnarancssárga árnyalat, amely a hidegbe hajló színek közé tartozik. Ebben a színárnyalatban a lila tulajdonképpen csak leheletnyi. Ha nem olvasunk róla, szinte észre sem vesszük, annyira finom, szinte gyöngyházszerű fényt kölcsönöz a belőle készült anyagnak.

Ugyanakkor divat az élénkpáros, mely jól társítható feketével és a sötétebb árnyalatú meggypirossal, melyből főleg felsőruhákat készítenek.

A semleges szürke, mely továbbra is divat, a legközelebb áll az őszi esős napok színéhez. Ez a nyugodt szürke árnyalat szépen mutat mindenféle stílusú ruhadarabon.

Ha fényes hatású ezüstsziürke ruhadarabot választunk, magára vagy társítva, elegáns, kontrasztos hatást érünk el. Leggyakrabban azonos árnyalatú tompa szürkével, sötétebb szürkével, fehérrel, feketével kombinálva a legdivatosabb.

A tulajdonképpen őszi színek is ismét divatosak, ilyenek a meleg okker árnyalatok, melyek jól találhatnak egymással, mind a sárgásdrappal és mustárszínűvel is. Monokromatikus, különböző textúrájú anyagokat kombinálva még érdekesebb hatást érünk el.

Az őszi színek legkedveltebbje idén az őszi juhar színe, mely egy, a vörös agyag színéhez közel álló pirosas narancsszín. Kitűnően társítható krémszínnel, feketével, fehérrel, ugyanakkor sápadtrózsaszínnel és aranyárgával is.

A zöld szín változatai is a topon vannak idén, amint a már említett aranyárga, mely a fényes hatású atlaszból mutat a legjobban.

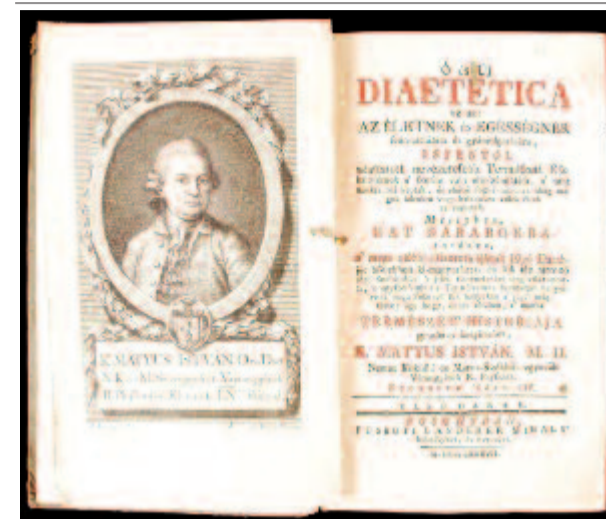
Az inkább a militáris stílusra jellemző khaki, piszkoszöld, olívizöld és más hidegebb zöld árnyalatok is divatosak.

Ha az ideji hideg szezonban igazán divatosak akarunk lenni, ruhátárunkból nem hiányozhatnak a borvörös – a bordó és a sötétlila kombinációja – ruhadarabok sem. Ezt a színt nem szükséges társítani, viszont azért elfogadható egy-egy kiegészítő, például egy piros stiletto cipő, egy krémszínű vagy egy ezüstsziürke csizma.

Spirituszok 2. Légenysav éter

Veress László

SPIRITUS NITRI DULCIS felirat olvasható a segesvári múzeumban kiállított egyik folyadéktároló edényen. Magyarul a 20. század elejéig légenysav éternek nevezték.

A gyógyszerárak laboratóriumában állították elő, borszesz (tömény alkohol) és salétromsav (légenysav) átpárlásával. A párlatot nátrium-karbonáttal közömbösítették, majd újból átpárlatták. Az így nyert híg, mozgékony, almaszagú, édes, égető ízű folyadék úgynevezett etil-nitritet tartalmazott.

A készítményt szívre ható tinktúrákkal (scilla, digitalis) együtt szívbetegségekben, ezenkívül izzasztó, szélhajtó, hasmenés elleni, vizelethajtó, nyugtató szerként is javallották. Mellkasi szorító fájdalmak, bizonyos szívbetegségek kezelésére napjainkban a glicerín-trinitrátot (is) használják, amely rokon vegyület az alkohol és salétromsav hevítéskor keletkezett etil-nitrittel. A Spiritus nitri dulcis készítményt külsőleg haj- és bőrápoló készítményekben használták.

A Spiritus nitri dulcis összetételében részt vevő salétromsav vagy fojtósav, légenysav (latin neve Acidum nitricum) maró, szúrós szagú folyadék, a platina és az arany kivételével minden fém felold, az ezüstöt is, ezért választóvíznek is nevezik. A magyar nyelvben a legtöbb kémiai elem és vegyület elnevezése a különböző korokban többször is megváltozott, főleg a nyelvújítások következtében. A salétromsavat képező nitrogén neve a 18. század végén és a 19. század elején, ötven év alatt tizenegyszer változott, a fojtós matéria elnevezéstől a 1842-ben elfogadott légeny elnevezésig, ezért kiváló alkalom, hogy néhány szót ejtsünk a kémia területén végbement érdekes és tanulságos nyelvújításokról.

Kémia, magyarul

A polgári fejlődés maga után vonta a nemzeti nyelvek fejlődését. A nagy nemzetek (angol, német, francia) hamarabb kezdték nemzeti nyelvüket használni

(Folytatás a 8. oldalon)

Ember és állat harmóniája

Felelősségteljes állattartás

„A kutya éppen némaságával válik mindennél értékesebbé. Társaságában az ember rátalál a lelki békére, ahol a szavak elvesztik minden jelentőségüket!”

John Galsworthy

Egyre többen döntenek a hobbiállatok tartása mellett, azonban sok esetben nem mérik fel előre a kutyatartással járó feladatokat és kiadásokat, ezáltal pedig megunt és elcsapott ebek válnak gazdátlaná. A felelős állattartásról, mindenekelőtt a kutyatartással járó kötelezettségekről beszélgettünk dr. Borka-Vitális Leventével.

Szer Pálosy Piroska

A megyeszékhelyünkön tevékenykedő állatorvos sérült vadállatok mentési programjában is részt vesz, alkalomadtán majd arról a területéről is megpróbálunk érdekes információkat szerezni.

A szakember beszélgetésünk elején leszögezte annak fontosságát, hogy mielőtt bárki eldöntené egy házi kedvenc beszerzését, mérlegelje, hogy gazdiként mit tud nyújtani kedvencének, és csak azt követően gondolkodjon azon, amit a kutya nyújthat számára. A felelősségteljes gondolkodásmód ugyanis hosszú időre meghatározza az ember és családja életvitelét. Ezért el kell dönteni, hogy a család vagy egyedülálló személy képes-e a legalapvetőbb feltételeket biztosítani házi kedvencének. A sok öröm és szeretet mellett, amit az embernek egy kutya adni tud, kötött

séget és felelősséget jelent, valamint anyagi ráfordítással jár. A kutya ragaszkodása, szeretete azonban kölcsönös kell legyen, ugyanannyit kell nyújtani a kutyának, amennyit ő nyújt a gazdinak. A családtagokká váló társállatoknak szeretetre, gondoskodásra, törődésre, nevelésre van szükségük. A felelős állattartás lényege, hogy gazdi és kedvence úgy tudjon harmonikusan együtt élni, hogy abban a kapcsolatban mindenki jól érezze magát, és összhangban legyen a környezettel is.

Fotó: Iszlai Anna

Az állat számára megfelelő mennyiségű és minőségű táplálékot kell biztosítani, amit a különböző ipari kutyatápokkal is lehet biztosítani. A kutyatápok minőségéről kérdezve megtudhattuk, hogy a túl olcsó ipari termékek minőségi összetétele gyanúra adhat okot, ugyanakkor az agyonreklámozott tápok magas ára nem minden esetben indokolt. A különkénti hozzátételtől tisztejes táp minősége már megfelelő kell legyen, az egy-két lejes különkénti árak gyanús minőségű kutyatápra utalhatnak. A kutya a szomszédját sokkal nehezebben tűri, mint az ember, ezért a friss és tiszta ivóvíz biztosítása is fontos.

Egy kutya beszerzésénél figyelembe kell venni azt is, hogy a különböző kutyafajták –

a fajtától és temperamentumtól függően – eltérő mozgásigényűek. Amint az állatorvos hangsúlyozta, a felelős állattartás egyik szabálya a megfelelő mozgás biztosítása a kutya számára, ezért mérlegelni kell azt, hogy mennyi időt tudnak a családtagok eltölteni házi kedvencükkel ahhoz, hogy a saját igényeit kielégítve mozoghasson. A kiadós séták a kutyák számára élmény jelentenek, de a nagy mozgásigényű kutyafajták számára talán nem elegendők.

– A bezártságot megélheti-e büntetésként a kutya? – kérdeztük.

– Abban az esetben, ha kölyökkutyaként, pici korától megszokja azt az életformát, nem éli meg büntetésként, hanem lassan beépül a mindennapjaiba az egyedüllét, de a gazdának mindenképp pótolnia kell az eb számára a mozgást. Ugyanakkor nem mindegy, hogy négy-öt órát bandukol porázon az eb a gazdi oldalán, vagy például egy kutyaparkban alaposan kihancúrozza magát. Sokan abban a tévhitben élnek, hogy lakásban kis testű kutyát érdemes tartani. Vannak azonban olyan kis testűek, amelyek mozgásigénye igencsak nagy, ilyen például a vadászutyák családjába tartozó, állandóan izgó-mozgó tacsó vagy a foxterrier.

Ellenpéldaként említette az orvos a bullmastiffot, amely nagy testű kutya ugyan, de nyugodt vérmérsékletű, és jól alkalmazkodó típus. Az olyan család, amelynek tagjai a nap huszonegy órájából tizenötöt nem tartózkodnak otthon, nem kellene kutyatartást fontolgassanak, mert az állat mozgásigénye egy idő elteltével az ember számára is megterhelő lehet – fejtette ki a szakember.

**SZABÁS
VARRÁS
RUHATERVEZÉS**

Tanfolyam kezdőknek és haladóknak, a Marosvásárhelyi Kultúrális Tudományegyetem Szervezésében
Érdeklődni: Marosvásárhely, Iuliu Maniu 4

Tel. 0745658585

A marosvásárhelyi TRAIAN VUIA Technológiai Líceum beiratkozót vár az esti tagozatra, XI. osztályba FODRÁSZ-STYLIST szakra és a posztliceális iskolába KOZMETIKUS szakra. Érdeklődni az iskola titkárságán vagy a 0365/730-972-es telefonszámon.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL, BÉRBEADÁS

ELADÓ 3 szobás, 80 m²-es, földszinti lakás a Rodniciei és a Livezeni út sarkán. Tel. 00-45-287-46366, e-mail: dosap1@yahoo.com. (3363-I)

KIADÓ 2 szoba-összkomfort a Prieteniei utcában (Tudor negyed). Tel. 0744-966-657. (3514-I)

KIADÓ Marosvásárhelyen 2 szoba-összkomfortos családi ház a központban. Tel. 0723-570-520. (HN-I)

ELADÓ cserép bontásból. Tel. 0748-018-453. (3485)

VESZEK pálinkafőzésre való szilvát vagy körtét. Le is szedem. Tel. 0743-761-147. (3550)

TÚZIFA eladó. Tel. 0740-919-662. (1546)

KEMÉNY tűzifa eladó. Tel. 0740-383-071. (1546)

TÚZIFA eladó házhoz szállítva. Tel. 0758-548-501. (1545)

MINDENFÉLE

KÉSZÍTÜNK, szerelünk: külső műanyag redőnyöket, szalagfüggönyöket, harmonikaajtókat, termopán PVC-nyílászárókat, szunyoghálókat. Tel. 0744-121-714, 0265/218-321. (3171)

HŰTŐK javítását vállalom lakásán, és eladok használt hűtőket, fagyasztókat garanciával. Tel. 0722-846-011. (3415)

BÁRMILYEN MUNKÁT vállalkozunk: cserépforgatás, csatornajavítás, cserépcserélés, csatornapucolás. Nyugdíjasoknak 10% kedvezmény. Tel. 0746-819-774. (3252)

Mélységes fájdalommal emlékezem a hét éve elhunyt drága fiamra, **MAGYARI SÁNDOR-RA**. Nyugodjál békében! Bánatos édesanyja. (3527-I)

Fájó szívvel emlékezünk testvéremre, **MAGYARI SÁNDOR-RA** halálának hetedik évfordulóján. Nyugodjál békében! Enikő és családja. (3527-I)

„Elmentél, pedig sok dolgod lett volna még, megtölteni szépséggel a családod életét. Elmentél, s veled együtt eltűnt a remény, de lelkünk egy darabja utadon elkísér. Veled vagyunk most is, te pedig velünk vagy, mert szeretetünk irántad oly végtelenül nagy.” Fájó szívvel emlékezünk a legdrágább férjre, édesapára, nagyapára, a szentgericei születésű **DANGULY ALBERT-RE** halálának 27. évfordulóján. Soha nem feledünk, mindig velünk maradsz, halálod, míg élünk, fájó emlék marad. Bánatos felesége, Zéfi, három lánya, három veje, valamint négy unokája. (3545)

Fájó szívvel emlékezünk szeptember 7-én **BUZOGÁNY ELEKRE**, a szeretett férjre, szorgalmas édesapára halálának első évfordulóján. Bánatos felesége, két leánya és azok családja. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! (3531)

Megállt egy szív, mely értünk dobogott, pihen egy kéz, mely értünk dolgozott. Hangodat most is halljuk, látjuk arcodat, emléked szívünkben örökre megmarad. Jósága, szeretete már csak emlék marad, megtört teste pihen a föld alatt. Fájó szívvel emlékezünk szeptember 7-én, halálának első évfordulóján az erdőcsinádi születésű **PAPP ZSUZSANNÁRA**. Isten örökjön nyugalma felett, hogy csendes álma zavartalan legyen. Emlékét őrzi férje és fia. (3547-I)

ELHALÁLOZÁS

Fájó szívvel tudatjuk, hogy a forrón szeretett édesanya, nagymama, dédmama és testvér, a marosbogatí **özv. VARGA JOLÁN** szül. Német életének 90. évében csendesen megpihent. Temetése szeptember 7-én 13 órakor lesz Marosludason.

Búcsúzik a gyászoló család és a hozzátartozók. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! (-I)

Ezen a napon minden más, újra mélyen érint a gyász. Nincs már velünk együtt, kit ismertünk vagy szerettünk, de ma lélekben újra együtt lehetünk.

Eszembe jutnak az együtt eltöltött napok, fülemben újra megcsendül a hangod, szinte látom minden mozdulatod, nem is tudhatod, mennyire fáj a hiányod.

Gyertyákat gyújtunk és mécseseket, ezek a fények világítsanak neked.

Örök világosságban, békeségben nyugodj, soha el nem felejtünk téged.

Fájó szívvel emlékezünk **ÁBRAHÁM ISTVÁNRA** halálának 3. évfordulóján.

Feleséged, Erzsébet, lányaid: Emese, Timi, Csilla, vejeid: Feri, Ferike, Sanyika és az imádott kisunokád, Hunika. (3526-I)

A Marosvásárhelyi Középfokú Pénzügyi Szakiskola 1953-ban végzett diákjai a 64 éves találkozójuk alkalmával kegyelettel emlékeznek volt

TANÁRAIKRA, OSZTÁLYFŐNÖKEIKRE, valamint az időközben elhunyt 26 OSZTÁLYTÁRSUKRA. (3520-I)

„Csak az hal meg, akit felednek, örökké él, kit igazán szeretnek.” (Kosztolányi Dezső)

Szomorú szívvel, Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy a szeretett édesanya, anyós, nagymama, anyatárs, testvér, unokatestvér, keresztanya, rokon, ismerős, jó szomszéd,

özv. ASZALOS SÁRA szül. Farczádi

életének 75. évében, rövid, de súlyos szenvedés után szeptember 5-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Drága halottunk temetése 2017. szeptember 8-án, pénteken 13 órakor lesz a marosvásárhelyi református temetőben. Nyugodj békében!

A gyászoló család. (3560-I)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett anya, gyermek, unoka, unokatestvér és rokon,

PEPELA HAJNAL

életének 49. évében hirtelen elhunyt. Drága halottunk temetése szeptember 7-én 14 órakor lesz a megyesfalvi temetőben, református szertartás szerint. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

A gyászoló család. (3564-I)

Fájó szívvel búcsúzik unokától és unokahúgomtól, **PEPELA HAJNITÓL** szül. Személy.

Nagyatátja, Személy Gyula és nagybátyja, Személy Árpád. Nyugodjék békében! (3570-I)

Mély megrendüléssel és szomorú szívvel búcsúzik **HAIJNÁKATÓL.**

A Nagy család. (3557-I)

RÉSZVÉTNYLIVÁNÍTÁS

Együtt érzünk kollégáinkkal, Szántó Adrással ebben a nehéz időszakban, szeretett **ÉDESAPJA** elvesztése miatt érzett fájdalmában. Őszinte részvétünket fejezzük ki a gyászoló családnak. A marosvásárhelyi Gedeon Richter Románia Rt. munkaközössége. (sz.-I)

Az elválás örök fájdalmával, de Isten akaratát elfogadva búcsúzik a szeretett keresztanyától, **ASZALOS SÁRÁTÓL.** Adjon a drága Jóisten csendes nyugodalmat! Őszinte részvétünk a gyászoló családnak. Nyugodjon békében, drága keresztanya! Bandi és Enikő. (3561)

Őszinte részvétünket fejezzük ki és mély együttérzéssel osztozunk kollégáink, Szántó András fájdalmában szeretett **ÉDESAPJA** elhunyt a Gedeon Richter Románia Rt. műszaki főosztályáról. (3566)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik 2017. szeptember 1-jén **VAJDA GYÖRGY**, a Nemzeti Színház ügyelője temetésén részt vettek és róla kegyelettel emlékeznek. A gyászoló család. (3552-I)

LUCIAN BLAGA EGYETEM – NAGYSZEBEN

FELVÉTELI 2017

Távoktatás és csökkentett látogatású oktatás

Távoktatási és csökkentett látogatású oktatási tanszék

Nagyszeben 550024, Victoriei sugárút 10. sz. Tel. 0269/250-432; titkársági program: hétfő–péntek 9–15 óra között

Karok	Terület/Szak	Oktatási forma/ Helyek száma
Gazdaságtudományi Kar (tanulmányi időszak: 3 év)	Üzleti ügykezelés / Turizmuskereskedelmi és szolgáltatói gazdaság (akkreditált)	TO / 125 hely
	Menedzsment/Menedzsment (akkreditált)	TO / 100 hely
	Könyvelőség / Számítógépes könyvelés (akkreditált)	TO / 100 hely
	Pénzügy / Pénzügy-bank (akkreditált)	TO / 125 hely
	Marketing / Marketing (engedélyezett)	TO / 100 hely
Mezőgazdasági, Élelmiszeripari és Környezetvédelmi Kar (tan. idő: 4 év)	Mezőgazdaság / Hegyvidéki mezőgazdaság (akkreditált)	TO / 50 hely
	Élelmiszeripari mérnöki / Élelmiszeripari mérnök (akkreditált)	TO / 50 hely
Jogi Kar	Jog / Jog (tan. idő 4 év) (akkreditált)	TO / 120 hely
	Igazgatástudomány / Közigazgatás (tan. idő 3 év) (akkreditált)	TO / 75 hely
Mérnöki Kar (tan. idő: 4 év)	Mérnöki és menedzsment / Gazdasági mérnök mechanika szakterületen (akkreditált)	TO / 50 hely
	Bányászat, kőolaj- és gázkitermelés / Szénhidrogének szállítása, raktározása és elosztása (engedélyezett)	CSLO / 60 hely

*TO – távoktatás; CSLO – csökkentett látogatású oktatás

Beiratkozni a marosvásárhelyi kihelyezett központban:
Unirea Főgimnázium
Mihai Viteazul utca 17. szám
Tel.: 0265-214-489.

dep.didu@ulbsibiu.ro
http://didu.ulbsibiu.ro

DIMITRIE CANTEMIR POSZTLICEÁLIS ISKOLA

A 2009. december 18-i 6207-es számú miniszteri rendelettel akkreditált tanintézet

SAKKÉPESÍTÉS	ÉVES TANDÍJ	KEDVEZMÉNYEK A KÉPZÉSEK RÉSZTVEVŐINEK
ÁLTALÁNOS ORVOSI ASSZISZTENS nappali 3 éves	2.340 lej 6 részlet, egyenként 390 lej	<ul style="list-style-type: none"> A nehéz anyagi helyzetben levő diákok kérvényezhetik a tandíj részleges/teljes eltérését (bővebb felvilágosítás a titkárságon) Szálláslehetőség az európai normáknak megfelelő diákbelutakolásban A képzések multimédiás rendszerben zajlanak, a diákokra összpontosító interaktív módszerekkel Az előadások tananyagát közzéteszik az iskola honlapján Állandó bejárás lehetőség a Serafim Duicu könyvtárba, hozzáférés az adatbázisokhoz Ingyenes részvétel az iskola által szervezett helyi és országos ülésszakokon és szimpóziumokon Állandó internethasználat A hallgatók a gyakorlati képzést belföldi klinikákon végzik. A 2016–17-es tanévben két csoport III. éves diák az Erasmus+ program keretében Olaszországban gyakorlatozott. A 2017–18-as tanévre az iskola projektjében olasz- és spanyolországi gyakorlat szerepel.
GYÓGYSZERÉSZ-ASSZISZTENS nappali 3 éves	2.340 lej 6 részlet, egyenként 390 lej	
Beiratkozás: 2017. szeptember 4–11. 10-17 óra között hétfőtől péntekig a Dimitrie Cantemir Posztliceális Iskola titkárságán, a Bodoni Sándor utca 3-5. szám alatt	A BEIRATKOZÁSHOZ/ TÖRZSKÖNYVEZÉSHEZ SZÜKSÉGES IRATOK A középiskolai végzettséget igazoló okirat (eredeti) vagy az érettségi diploma, illetve az azt helyettesítő igazolás, születési bizonyítvány (eredeti), házasságlevél (eredeti), személyazonossági igazolvány, orvosi igazolás a családorvostól, amely igazolja, hogy a jelentkező egészséges, és hogy alkalmas az asszisztensképzésre. Ezt az igazolást minden tanév elején be kell nyújtani. A fénymásolatokat a beiratkozáskor készítik el. A beiratkozási díj 100 lej . A díj befizetése alól mentesülnek az árvák, illetve a még tanító pedagógusok gyermekei, de erről a szülők tanintézményében kiadott igazolást kell bemutatni. A diákok törzskönyvezése a beiratkozással egy időben történik, és ekkor kell kifizetni a tandíj első részletét is.	Tájékoztatás: Tel/fax: 0365 401 129 www.scoalacantemir.ro

A posztliceális képzésre a középiskolát elvégzett diákok jelentkezhetnek érettségi diplomával vagy anélkül.

Szeptemberben díszhelyen a KALLIGRAM KIADÓ

10%
KEDVEZMÉNY

PIER PAOLO PASOLINI művei

Gutenberg Könyvesboltok

Célszerep: Petőfi Sándor utca 4. sz., tel.: 0752-031310 | @gutenbergkonyvesboltcsiksered
Székelyudvarhely: Márton Áron tér 8. sz., tel.: 0752-032201 | @gutenbergkonyvesboltsekeludvarhely
Marosvásárhely: Rózsák tere 57. sz., tel.: 0752-032950 | @gutenbergkonyvesboltmarosvasarhely

A híres, jövőbe látó KLARA gyógyító és javasasszony segíteni tud Önnek abban, hogy élete jóra forduljon. Kötéseket, átkokat old fel, kibékíti a szétesett családokat, cégeket ment meg a csődtől, sikert visz a házhoz és nyereségessé teszi a vállalkozást, elűzi a szerencsétlenséget, segít impotencia, alkoholizmus, epilepszia, meddőség, depresszió, egyéb betegség esetén, sikert hoz a szerelemben. Minden problémáját megoldja, az eseteket diszkrécióval kezeli.
Köszönetnyilvánítások: a vásárhelyi Marina köszöni Klarának, hogy férjét kigyógyította az alkoholizmusból; Corina Bukarestben kétévi különélés után kibékült kedvesével; Németországban Klaus ismét feleségével él, és sikeres üzletember lett; Ferenc Olaszországban kigyógyult a depresszióból, 7 év után megnősült; Constantin Kolozsváron újra a családjával van; Cristian Nagyváradon összeházasodhatott szerelmével; az amerikai George sikeres vállalkozás tulajdonosa.
Hívják bizalommal, Klara asszony 100% garanciát vállal munkájáért.
Tel. 0755-270-381. (Fizetett hirdetés: mp.)

Új!
ORVOSI ÚJDONSÁG
MOST Marosvásárhelyen IS

DR. MERCEA CĂLIN általános sebész,
onkológus Kolozsvárról
ELEKTROSENZOROS,
HÁROMDIMENZIÓS, TECK SYSTEM
orvosi diagnosztikát biztosít

Ez egy új módszer, melynek segítségével teljes egészében felmérhető egészségi állapota. **Gyors eljárás, tűszúrás és fájdalom nélkül, eredménykimutatással.**

E vizsgálat eredményeként:

- **teljes körű információt** kaphat minden egyes szerve működéséről (idegrendszer, érrendszer, emésztőrendszer stb.)
- **értékes információkat** szerezhet arról, hogy milyen öröklött vagy nem öröklött betegségekre hajlamos
- **megelőzheti** vagy korai stádiumban kiszűrheti a rákbetegséget (rák megelőzés)
- **szakorvosi vizsgálatok** (second-opinion) a már máshol kezelt betegségek esetén

A kezelés alapja a hagyományos orvosláson, valamint természetgyógyászati terápiákon alapszik.

A klinikai vizsgálat és kiértékelés Marosvásárhelyen történik.

Hívja bizalommal

dr. MERCEA CĂLIN kolozsvári általános sebészt és onkológust, urológus szakorvost programálásért, kérdései megválaszolásáért a következő telefonszámok egyikén:
0741.029.271, 0724.240.559 vagy 0735.221.260

Marosvásárhelyi **96 FM**
Rádió **106,8 FM**
Románia **1323 AM**
www.marosvasarhelyiradio.ro

REGISZTRÁLJON A MAGYARORSZÁGI VÁLASZTÁSOKRA!

 regisztracio.ro

TEL.: 0800-444-666

Minden magyar állampolgár szavazhat, aki előzőleg regisztrált.
Ha adataiban változás történt, jelentse be!

 EUROTRANS
alapítvány

LAM, hiteles
megoldások!

LAM
MICROCREDIT-MIKROHITEL

tel.: 0266-363-777
www.lammikrohitel.ro

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
- szőnyegmosás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

AHOL AZ ÉPÍTŐANYAG-VÁSÁRLÁS ÉLMÉNY!

A SURTEC MŰSZAKI BARKÁCSÁRUHÁZ MEGNYITOTTA A MEGYE LEGNAGYOBB, LEGMODERNEBB ÉPÍTŐANYAG-LERAKATÁT ÉS MEZŐGAZDASÁGI SZAKBOLTJÁT CSEREFALVÁN.

www.surtecagro.ro

Áruválasztékunkban kínálunk szinte mindent, ami a házhoz az építkezésekhez szükséges az alapoktól a tetőig, a legismertebb gyártók termékeit.

Mezőgazdasági szakboltunk széles választékával áll a kistermelők és farmergazdaságok rendelkezésére.

Házhoz szállítást biztosítunk!

Nyitvatartás:
hétfő-péntek: 07:00-tól 19:00 óráig
szombat: 07:00-tól 15:00 óráig
cím: Cserefalva 115 sz.
telefon: 0365/710-154
0756/082-528
e-mail: stejeris@surubtrade.ro

